

Ein Cyf/Our ref: DNS 3279787– qA2233203

Mr Steve Harding
Axis
1st Floor, Barfield House
Alderley Road
Wilmslow
SK9 1PL

E-bost: steveharding@axis.co.uk

21 Hydref 2025

Annwyl Steve Harding,

**DEDDF CYNLLUNIO GWLAD A THREF 1990 - ADRAN 62D
RHEOLIADAU DATBLYGIADAU O ARWYDDOCÂD CENEDLAETHOL (CYMRU) 2016
CAIS GAN RWE RENEWABLES UK AR GYFER DATBLYGIAD ARFAETHEDIG YN
CYNWYS CODI FFERM SOLAR, UNEDAU STORIO BATRI, SEILWAITH
CYSYLLTIEDIG, MYNEDIAD, TIRLUNIO A CHYSYLLTIAD GRID AR DIR RHWNG
TRAFFORDD YR M4 A PHRIF LINELL REILFFORDD DE CYMRU, GER LLANWERN,
UNDERWOOD A THREFESGOB.**

CYFEIRNOD Y CAIS: DNS 3279787

1. Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad yr Arolygydd a archwiliodd y cais ar gyfer Datblygiad o Arwyddocâd Cenedlaethol (DNS).
2. Yn unol ag adran 62D Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 a Rheoliad 3 Rheoliadau Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (Meini Prawf Penodedig a Chydsyniadau Eilaidd Rhagnodedig) (Cymru) 2016, cyflwynwyd y cais i Weinidogion Cymru ar gyfer penderfyniad.
3. Mae copi o adroddiad yr Arolygydd (IR) wedi'i amgáu. Mae'r holl gyfeiriadau at rifau paragraffau yn ymwneud ag adroddiad yr Arolygydd, oni nodir yn wahanol.

Y Prif Ystyriaethau

4. Mae'r Arolygydd yn amlinellu'r prif ystyriaethau yn IR 77:
 - yr effaith ar ecoleg;
 - yr effaith ar gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol yr ardal;

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- yr effaith ar leoliad asedau hanesyddol yn yr ardal; a
- ph'un a yw unrhyw niwed a nodwyd mewn perthynas â'r ystyriaethau blaenorol yn cael ei orbwyso gan fuddion y cynllun, yn enwedig ei gyfraniad at gynhyrchu ynni adnewyddadwy a brwydro yn erbyn effeithiau newid yn yr hinsawdd.

Ecoleg

Safleoedd Dynodedig

5. Mae'r Arolygydd yn nodi nad yw'r cynllun arfaethedig wedi'i leoli o fewn unrhyw safle ecolegol a ddynodwyd yn rhyngwladol, ond ei fod yn agos i Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA), Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) a safle Ramsar Aber Afon Hafren, yn ogystal ag ACA Afon Wysg. Mewn gohebiaeth ddyddiedig mis Medi 2024, cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), yn amodol ar weithredu mesurau lliniaru priodol, nad yw'r datblygiad yn debygol o gael effaith niweidiol ar gyfanrwydd y safleoedd rhyngwladol hyn. Triniwyd hyn fel cyngor ffurfiol CNC o dan Reoliad 63(3) at ddibenion Asesiad Priodol. Fodd bynnag, mae rhan o'r safle - y rhan ddeddwreiniol yn benodol - o fewn Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Gwastadeddau Gwent - Redwick a Llandyfenni, sydd wedi'i ddynodi ar gyfer ei blanhigion dyfrol ac infertebratau sy'n gysylltiedig â ffosydd y system ddraenio. Mae CNC wedi cynghori bod diddordebau arbennig y SoDdGA yn dibynnu ar gynnal ansawdd a maint dŵr, yn ogystal â bodolaeth y system ddraenio a'i rheolaeth barhaus. Fe allai unrhyw ddatblygiad sy'n cael effaith negyddol ar y ffactorau hyn niweidio'r bywyd gwyllt y dynodwyd y safle ar ei gyfer, gan gynnwys y Gardwenynen Feinlais, sef un o'r gwenyn prinnaf yn y Deyrnas Unedig sy'n nodwedd allweddol o'r SoDdGA. (IR 80-83)

Y Gardwenynen Feinlais (SCB) a'i Chynefin

6. Ni ddaethpwyd o hyd i SCB yn ystod arolygon, ond mae rhannau o'r safle'n cynnig cynefin addas. Er bod CNC ac eraill wedi herio amseriad a chwmpas yr arolwg, canolbwyntiodd yr ymgeisydd ar amlygu planhigion bwyd a chynigir gwella'r glaswelltir blodau gwyllt i gynnal SCB. Er bod SCB yn nodwedd gymwys – na hysbyswyd yn wreiddiol – o'r SoDdGA, ystyrir bod ei chynefin yn bwysig. Mae'r Arolygydd yn mynd ymlaen i ystyried yr effaith ar SCB a chydymffurfedd cysylltiedig y datblygiad â pholisi mewn paragraffau diweddarach, ond o ran ystyried SCB yng nghyd-destun dynodiad y SoDdGA yn unig, mae'n fodlon y gallai amod ar gyfer Cynllun Rheoli Tirwedd ac Ecolegol (LEMP) sicrhau gwelliannau i gynefin a helpu i atal dirywiad pellach y rhywogaeth. (IR 84 – 89)

Infertebratau Dyfrol

7. Mae'r Arolygydd yn fodlon ar yr arolwg o ran infertebratau dyfrol. Mae'r mesurau lliniaru ymgorfforedig yn cynnwys llain glustogi 7 metr i ffosydd a llain glustogi 12 metr i sianeli draenio er mwyn darparu mesurau lliniaru addas ar gyfer nodweddion dyfrol (IR 90-94)

Ansawdd Dŵr

8. Mae Adroddiad yr Arolygydd yn amlygu y codwyd pryderon ynglŷn â llygredd dŵr posibl o fetelau gwenwynig mewn paneli solar a chemegau a ddefnyddir ar gyfer glanhau. Fodd bynnag, eglurodd yr ymgeisydd nad yw paneli solar modern a osodir ar y tir yn cynnwys metelau gwenwynig, ac nad yw'r math o baneli a ddefnyddir mewn lleoliadau domestig y mae risgiau o'r fath yn gysylltiedig â nhw yn addas ar gyfer y

datblygiad hwn. I fynd i'r afael ag unrhyw bryderon gweddilliol, cynigir amod sy'n mynnu Cynllun Monitro Ansawdd Dŵr, sy'n cynnwys data sylfaenol, adroddiadau rheolaidd, a mesurau wrth gefn. At ei gilydd, daw'r Arolygydd i'r casgliad nad oes tystiolaeth bendant y byddai'r fferm solar yn niweidio ansawdd dŵr na'r SoDdGA. (IR 95-99)

Rhywogaethau a Warchodir

9. Cadarnhaodd arolygon bresenoldeb neu bresenoldeb posibl rhywogaethau a warchodir ar y safle. O ran SCB, mae'r Arolygydd yn nodi bod pryderon yn parhau ynglŷn ag amseriad arolygon a ph'un a yw'r mesurau lliniaru cynefin yn ddigonol. O ran SCB, nid yw'r Arolygydd yn sicr na fyddai'r datblygiad yn arwain at ddisbyddu poblogaeth gwenyn prin sydd eisoes dan fygythiad o ddifodiant.
10. Mae sawl rhywogaeth adar a warchodir yn defnyddio'r safle, er bod y rhan fwyaf o'r diddordeb adaregol o werth safle neu leol. Fodd bynnag, ceir pryder arbennig am Gornchwiglod, sef rhywogaeth rhestr goch y mae ei phoblogaeth leol yn dirywio. Er y cynigir ardal lliniaru 12 hectar, mae CNC ac eraill yn amheus a yw'n ddigon mawr i wneud iawn yn llwyr am golli cynefin neu gynnal adferiad y boblogaeth. At ei gilydd, nid yw'r Arolygydd yn sicr bod yr ardal lliniaru ar gyfer Cornchwiglod yn ddigon mawr i wneud iawn o leiaf am golli cynefin porfa agored ac â'r heb sôn am gyrraedd y lefel 'gwelliant' sy'n angenrheidiol i fodloni'r ddyletswydd adran 6 yn Neddf yr Amgylchedd (Cymru) (y Ddeddf).
11. Tybir bod Tylluanod Gwynion yn bridio ar y safle, a bydd mesurau lliniaru'n cael eu cynnwys yn yr LEMP. Ystyrir ystlumod, pathewod, a llygod y dŵr hefyd, ac mae CNC yn fodlon bod y mesurau arfaethedig – fel cadw cynefin, plannu llystyfiant newydd, a phrotocolau penodol i rywogaeth – yn ddigonol.
12. Er hynny, mae'r Arolygydd o'r farn bod y pryderon ynglŷn â'r effeithiau niweidiol posibl ar Gornchwiglod ac SCB yn ddigon i dramgwyddo'r ddyletswydd yn y Ddeddf i warchod a gwella bioamrywiaeth. (IR 100-113)

Polisi Cynllunio Cenedlaethol sy'n Ymwneud â Datblygu mewn SoDdGA

13. Mae paragraff 6.4.25 Polisi Cynllunio Cymru (PPW) yn datgan yn glir fod rhaid osgoi datblygu mewn SoDdGA nad yw'n angenrheidiol ar gyfer rheoli'r safle. Daw'r Arolygydd i'r casgliad, er y byddai'r fferm solar arfaethedig yn cyfrannu at dargedau ynni adnewyddadwy ac yn cynnig buddion ecolegol, nad yw'n bodloni'r gofyniad polisi o fod yn angenrheidiol ar gyfer rheoli'r SoDdGA. Ystyrir bod y buddion yn eilaidd i brif ddiben y datblygiad. (IR 114 – 120)
14. Mae'r Arolygydd wedi ystyried, gan gyfeirio at baragraff 6.4.27 PPW, p'un a oes "amgylchiadau cwbl eithriadol" yn berthnasol. O ystyried amgylchiadau penodol yr achos hwn, nid yw'r Arolygydd o'r farn bod y datblygiad arfaethedig yn creu amgylchiadau cwbl eithriadol. (IR 120- 124)

Dull Fesul Cam

15. Mae'r Arolygydd yn esbonio mai'r dull fesul cam yn PPW yw sicrhau bod bioamrywiaeth a gwytnwch ecosystemau yn cael eu gwarchod trwy broses ddilyniannol: osgoi niwed yn gyntaf, yna lleihau gymaint â phosibl, lliniaru/adfer, ac yn olaf gwneud iawn am effeithiau anochel, gyda gwelliannau wedi'u hintegreiddio ar bob cam. (IR 125)

16. Mae polisi PPW yn amlwg yn blaenoriaethu osgoi niwed i fioamrywiaeth ac yn eithrio safleoedd dynodedig o'u hystyried oni bai y cyfiawnheir bod datblygiad yn gwbl eithriadol. Daw'r Arolygydd i'r casgliad nad oedd yr ymgeisydd wedi dangos bod niwed wedi'i osgoi nac y gellid cyfiawnhau bod y datblygiad yn gwbl eithriadol, sy'n golygu na ddilynwyd y dull fesul cam yn briodol. (IR 127–128)
17. Er bod yr Arolygydd yn fodlon ar yr ystyriaeth o safleoedd amgen, mae'n datgan nad yw prinder safleoedd yn cyfiawnhau torri amddiffyniadau polisi cenedlaethol ar gyfer bioamrywiaeth. Fel y cyfryw, ni asesodd yr Arolygydd gamau diweddarach y dull fesul cam (lleihau gymaint â phosibl, lliniaru, gwneud iawn, neu wella trwy'r fframwaith DECCA). (IR 138-139)
18. Yn y pen draw, er bod rhaid i bob cynnig gael ei farnu yn ôl ei rinweddau, mae'n rhaid i benderfyniadau gyd-fynd â'r cynllun datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn awgrymu fel arall. Mae Polisi 9 Cymru'r Dyfodol yn mynnu budd net i fioamrywiaeth a gwytnwch ecosystemau, yn enwedig mewn ardaloedd fel Gwastadeddau Gwent, sy'n arwyddocaol yn ecolegol. (IR 142–144)
19. Er gwaethaf y mesurau gwella arfaethedig, daw'r Arolygydd i'r casgliad nad ydynt yn drech na'r niwed i safleoedd dynodedig a rhywogaethau a warchodir. Ni fyddai'r cynllun yn gwarchod bioamrywiaeth, yn groes i bolisïau perthnasol y cynllun datblygu a PPW (IR 145–146)

Materion Ecolegol Eraill

20. Roedd y pryderon ecolegol ynglŷn â'r cynnig fferm solar yn canolbwyntio ar effeithiau posibl ar rywogaethau fel Cornchwiglod ac SCB, ac ansawdd dŵr mewn cynefinoedd lleol. Gwnaeth partïon â buddiant gymariaethau â phroblemau lliniaru mewn safle arall (Llanwern Solar), ond mae'r Arolygydd yn nodi bod gwahaniaethau o ran y math o dir a diffyg tystiolaeth lawn yn golygu nad yw cymariaethau uniongyrchol yn ddibynadwy. (IR 147-148)
21. Ystyriodd yr Arolygydd adroddiad gan Lywodraeth Cymru ar fonitro ôl-adeiladu ar Wastadeddau Gwent. Er yr amlygodd fethiannau lliniaru blaenorol, roedd ei gwmpas yn gyfyngedig. Daeth yr Arolygydd i'r casgliad fod yr adroddiad yn cynnig gwersi defnyddiol ond nad yw'n profi na all mesurau lliniaru a gwelliannau bioamrywiaeth lwyddo. (IR 149-150)
22. Yn ogystal, nododd yr Arolygydd fod Gorchmynion Cadw Coed (TPOau) newydd ar y safle. Canfu'r Arolygydd y byddai'r gosodiad arfaethedig yn osgoi effeithiau uniongyrchol ar goed a gwrychoedd a warchodir i raddau helaeth, a bod TPOau yn cynnig digon o amddiffyniad yn ystod adeiladu a gweithredu. (IR 151)

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA)

23. Paratowyd Asesiad Priodol (AA), a lywiwyd gan adroddiad HRA yr ymgeisydd a chyngor gan CNC. Daeth yr asesiad i'r casgliad, gyda mesurau lliniaru, na fyddai'r datblygiad yn cael effaith niweidiol ar gyfanrwydd y safleoedd dynodedig, naill ai ar ei ben ei hun nac ar y cyd â phrosiectau eraill. (IR 152 -154)

Tirwedd ac Amwynder Gweledol

24. Mae'r Arolygydd yn nodi bod y Datganiad Amgylcheddol (ES) yn cynnwys Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Weledol (LVIA) sy'n seiliedig ar fframweithiau cymeriad tirwedd cenedlaethol a lleol, gan gynnwys LANDMAP CNC a Thirwedd o Ddiddordeb

Hanesyddol (LOHI) Gwastadeddau Gwent. Nid yw'r safle ei hun o fewn tirwedd a ddynodwyd yn genedlaethol, ond mae'n agos i ardaloedd sensitif, gan gynnwys ardal agwedd Rhos Wilcrick a sawl Ardal Cymeriad Tirwedd Hanesyddol (HLCA). Mae'r LVIA yn nodi effeithiau arwyddocaol ar agweddau gweledol a synhwyrdd, ac y byddai'r datblygiad yn cael ei weld fel elfen adeiledig o fewn patrwm caeau helaeth ei llystyfiant. Er bod yr ES yn dod i'r casgliad na fyddai cymeriad cyffredinol y dirwedd yn newid yn sylweddol, mae'n amlygu effeithiau Niweidiol Cymedrol, y mae'r Arolygydd yn datgan y cydnabyddir eu bod yn arwyddocaol. (IR 155–162)

25. Mae'r Arolygydd yn nodi bod yr asesiad o'r dirwedd hanesyddol yn amlygu bod rhan o'r safle o fewn HLCA009 Green Moor, sef hen ardal ffen wedi'i gwarchod yn dda sy'n cyfrannu at y dirwedd hanesyddol ehangach. Mae Cadw yn dadlau y dylai'r effaith ar HLCA009 Green Moor gael ei dosbarthu fel effaith Fawr, yn groes i asesiad Niweidiol Cymedrol yr ES. Er bod y rhan o'r HLCA hon sydd o fewn y safle y tu allan i'r LOHI gofrestredig ac wedi'i gwahanu gan ddatblygiadau presennol, mae'n gwneud cyfraniad ystyrlon at y dirwedd hanesyddol o hyd oherwydd ei bod wedi'i gwarchod yn dda. Canfu'r Asesiad o Arwyddocâd Effaith Datblygiad ar y Dirwedd Hanesyddol (ASIDOHL) fod yr effaith ar HLC009 yn Ddifrifol. Mae'r Arolygydd yn amau'r sail i'r dosbarthiad is o effaith yn yr ES, ond derbyniodd fod yr effaith yn arwyddocaol o safbwynt Asesu Effeithiau Amgylcheddol (EIA). Er y cynigir mesurau lliniaru fel atgyfnerthu llystyfiant a phlannu, mae eu heffeithiolrwydd yn ansicr. Mae'r Arolygydd yn rhannu pryderon, heb fesurau lliniaru neu ddigolledu priodol, y byddai'r datblygiad yn achosi niwed arwyddocaol i'r HLCA, er hynny'n lleol o fewn cyd-destun ehangach Gwastadeddau Gwent. (IR 163-166)
26. Yn olaf, mae'r Arolygydd yn nodi er y crybwyllwyd byrddau dehongli mewn cyflwyniadau, nid oeddent wedi'u cynnwys yng nghrynodeb o fesurau lliniaru ffurfiol yr ES. Daw'r Arolygydd i'r casgliad na fyddai mesurau o'r fath yn gwrthbwysu graddau'r niwed yn ddigonol, yn enwedig o ystyried y byddai'r effeithiau ar y dirwedd yn parhau ar hyd 40 mlynedd y datblygiad, sy'n gyfnod sylweddol. (IR 167)

Effaith Weledol

27. Mae'r Arolygydd yn nodi bod derbynyddion gweledol allweddol yn cynnwys anheddiad sensitifrwydd uchel Trefsgob, ffermydd gwasgaredig, coridorau trafniadaeth, a llwybrau hamdden fel Llwybr Arfordir Cymru a Llwybr Beicio Cenedlaethol 4, yn ogystal â sawl hawl dramwy gyhoeddus (PRoW) sy'n croesi neu'n ffinio'r safle. (IR 168–169)
28. Mae'r Arolygydd yn nodi bod y Datganiad Amgylcheddol (ES) yn cydnabod y byddai'r datblygiad yn weladwy o ardaloedd agored o fewn ac o amgylch Trefsgob, yn enwedig ar dir sy'n codi i'r gogledd. Er y dyluniwyd y gosodiad i leihau gwelededd, asesodd yr ES effaith Niweidiol Gymedrol ar ei gwaethaf, gan leihau i effaith Niweidiol Fach dros amser. (IR 170)
29. Fodd bynnag, canfu'r Arolygydd y byddai'r arâe solar yn amgylchynu Trefsgob yn weledol i'r gogledd, y dwyrain, a'r gorllewin, gan ffurfio presenoldeb tywyll ac amlwg o ffurf reoledig yn y dirwedd. Byddai hyn yn tarfu ar olygfeydd o sawl cyfeiriad ac yn amharu ar y cymeriad gwledig, yn enwedig ar gyfer defnyddwyr sy'n nesáu at y pentref. (IR 171)
30. Er gwaethaf cynigion i blannu a darparu lleiniau clustogi, roedd yr Arolygydd o'r farn na fyddai'r paneli solar – hyd at 3 metr o uchder – yn integreiddio'n ddi-dor i'r dirwedd. Byddai eu graddfa a'u ffurf reoledig yn arwain at golli caeau agored ac yn cyflwyno

elfen annodweddiadol, wedi'i pheiriannu i'r lleoliad gwledig am y cyfnod 40 mlynedd. (IR 172)

31. O ran defnyddwyr PRowau cyfagos, mae'r Arolygydd o'r farn y byddai'r profiad yn newid o olygfeydd agored, gwyrdd i amgylchedd mwy cyfyng a llethol yn weledol, yn enwedig ar hyd y llwybr gerllaw'r llinell reilffordd. Byddai golygfeydd i'r gogledd yn cael eu dominyddu gan baneli solar ar dir sy'n codi. (IR 173)
32. Yn yr un modd, mae'r Arolygydd yn nodi na fyddai llawer o ryddhad gweledol ar gael i ddefnyddwyr PRowau i'r dwyrain o Drefesgob, oherwydd byddai paneli solar yn weladwy yn y blaendir a'r cefndir. Mae'r Arolygydd yn nodi pryderon gan swyddog tirwedd yr awdurdod lleol ynglŷn ag ymwithio i'r gorwel a sgrinio annigonol. (IR 174)
33. At ei gilydd, mae'r Arolygydd o'r farn y byddai'r datblygiad yn cyflwyno nodweddion helaeth o wneuthuriad dyn – paneli solar, ffensys, a seilwaith – ar hyd PRowau, gan greu effaith weledol anferthol. Byddai hyn yn amharu'n sylweddol ar allu defnyddwyr i fwynhau llonyddwch a chymeriad gwledig yr ardal, gan effeithio ar les o bosibl. (IR 176)
34. Mae'r Arolygydd yn nodi, er bod yr ES yn cynnig mesurau lliniaru trwy reoli a phlannu llystyfiant, bod pryderon yn parhau y byddai'r datblygiad yn weladwy o hyd, yn enwedig yn y gaeaf. Roedd perygl hefyd y gallai llystyfiant sy'n aeddfedu atal golygfeydd eang presennol, sy'n nodwedd werthfawr o'r ardal. (IR 177)
35. Er y cydnabyddir presenoldeb seilwaith mawr i'r de (e.e. Gwaith Dur Llanwern), mae'r Arolygydd yn pwysleisio bod y datblygiadau hyn i'r de o'r llinell reilffordd ac nad ydynt yn amharu ar y dirwedd draddodiadol, fwy gwledig i'r gogledd ohoni, lle y byddai'r datblygiad arfaethedig wedi'i leoli. (IR 178)
36. Mae'r Arolygydd yn derbyn casgliad yr ES na fyddai effeithiau gweledol cronol arwyddocaol y tu hwnt i'r rhai a aseswyd eisoes. Er gwaethaf rhywfaint o bryder cyhoeddus ynglŷn â'r crynhoad o gynlluniau ynni adnewyddadwy, ystyriwyd bod yr asesiad cronol yn gadarn. (IR 179)
37. O ran yr ystyriaeth o'r effaith ar y dirwedd a'r effaith weledol, daw'r Arolygydd i'r casgliad y byddai niwed annerbyniol i unedau tirwedd y mae'r cynllun yn effeithio arnynt yn uniongyrchol. Ynghyd â'r effaith weledol ar breswylwyr a defnyddwyr hamdden, mae'r Arolygydd o'r farn bod y rhain yn effeithiau niweidiol arwyddocaol na ellid eu lliniaru'n foddhaol. Felly, mae'r cynllun yn gwrthdaro â pholisïau perthnasol y cynllun datblygu a PPW. (IR 180)

Yr Effaith ar Dreftadaeth

38. Asesodd y Datganiad Amgylcheddol (ES) yr effeithiau ar dreftadaeth ddiwylliannol gan ddefnyddio asesiad desg, arolwg geoffisegol, a gwerthusiad archaeolegol. Er bod sawl ased hanesyddol o fewn 3km o'r safle, nid oes unrhyw rai o fewn y safle ei hun. O ran 8 o'r 10 o asedau a aseswyd, mae'r Arolygydd yn cytuno â'r ES y byddai'r effeithiau'n Niweidiol Bach, yn Ddibwys, neu'n arwain at Ddim Newid o ganlyniad i ryngweledded cyfyngedig a sgrinio presennol. (IR 181–182)
39. Fodd bynnag, mae'r Arolygydd yn anghytuno ag asesiad yr ES o'r effaith ar leoliadau dwy eglwys restredig: Eglwys Gradd II* y Santes Fair, Llanwern, ac Eglwys Gradd II Sant Cadwaladr, Trefesgob. (IR 183)

40. O ran Eglwys y Santes Fair, mae'r Arolygydd yn derbyn bod ei lleoliad ehangach yn cynnwys caeau agored amgylchynol, er bod rhywfaint o seilwaith gerllaw, fel y rheilffordd a'r gwaith dur. Er y byddai'r datblygiad yn sefyll ychydig yn ôl ac wedi'i sgrinio gan blannu coetir, mae'r Arolygydd o'r farn bod y mesurau lliniaru hyn yn annodweddiadol o'r dirwedd agored ac mae'n dod i'r casgliad y byddai'n torri cysylltiad yr eglwys â'i lleoliad hanesyddol. Mae'r Arolygydd o'r farn bod asesiad yr ES o effaith Ddibwys a Niweidiol Fach yn tanddatgan y niwed. (IR 184–186)
41. O ran Eglwys Sant Cadwaladr, nododd yr Arolygydd er bod llystyfiant yn cyfyngu ar olygfeydd i rai cyfeiriadau, fod yr eglwys yn amlwg o'r gorllewin a'r de, yn enwedig o'r briffordd a'r PRoW gyfagos. Ni fyddai'r dŵl blodau gwyllt arfaethedig i'r gorllewin o'r eglwys yn sgrinio'r paneli solar yn ddigonol ar dir sy'n codi i'r gogledd a'r gogledd-orllewin. Byddai'r paneli hyn yn dominyddu golygfeydd ac yn gwneud tŵr yr eglwys yn llai amlwg, yn enwedig wrth ddynesu o Lanwern. (IR 187–188)
42. Mae'r Arolygydd yn cytuno â Chyngor Dinas Casnewydd y byddai'r datblygiad yn torri'r berthynas weledol rhwng yr eglwys a'i lleoliad yn y dirwedd hanesyddol. Nid yw'r Arolygydd o'r farn bod maint yr effaith a aseswyd yn yr ES, sef effaith Ddibwys gydag effaith ddilynol Niweidiol Ddibwys neu'n Niweidiol Fach, yn wir adlewyrchu'r niwed y byddai'r datblygiad yn ei achosi i leoliad yr Eglwys Restredig Gradd II. (IR 189–190)
43. O ran archaeoleg, mae rhan ddeheuol y safle o fewn Ardal sy'n Sensitif yn Archaeolegol. Mae'r ES yn cynnig dulliau adeiladu anymwrthiol ac ymchwiliadau pellach i warchod olion posibl. Mae'r Arolygydd yn fodlon y byddai'r mesurau hyn, ynghyd ag amodau, yn diogelu buddiannau archaeolegol. (IR 191–192)
44. Er hynny, daw'r Arolygydd i'r casgliad er y gellid rheoli effeithiau archaeolegol, na fyddai lleoliadau'r ddwy eglwys restredig yn cael eu gwarchod, yn groes i bolisiâu perthnasol y cynllun datblygu a PPW.

Buddion y Cynllun

45. Mae'r Arolygydd yn amlygu y byddai'r fferm solar arfaethedig yn cyflawni buddion amgylcheddol ac economaidd sylweddol. Disgwylir iddi wrthbwysio tua 79,500 o dunelli o CO₂ bob blwyddyn a chyfrannu'n ystyrion at dargedau Llywodraeth Cymru ar gyfer 100% o drydan adnewyddadwy erbyn 2035. Mae buddion ychwanegol i'r hinsawdd yn cynnwys lleihau dwyster amaethyddiaeth, atafaelu carbon yn well, a gwella iechyd pridd. Mae'r cynllun hefyd yn addo buddion economaidd lleol trwy swyddi adeiladu, datblygu sgiliau, a defnyddio deunyddiau lleol. Cynigir cronfa gymunedol i gefnogi mentrau lleol, er nad yw hyn yn ystyriaeth gynllunio berthnasol. (IR 194- 198)

Ystyriaethau Eraill

Llifogydd

46. Mae'r Arolygydd yn nodi, er y gallai adeiladu achosi effeithiau niweidiol bach i gymedrol – fel risgiau llygredd dros dro a newidiadau i storio dŵr lleol – gellir rheoli'r rhain trwy fesurau lliniaru. Yn ystod gweithredu, disgwylir i'r newid o amaethyddiaeth ddwys wella ansawdd dŵr a lleihau dŵr ffo, byddai'r paneli solar yn uwch na lefelau llifogydd rhagfynedig ac ni fyddai unrhyw seilwaith bregus yn cael ei osod mewn ardaloedd sy'n tueddu i orlifo. Cadarnhaodd CNC fod y perygl llifogydd yn dderbyniol, ac y bydd amodau cynllunio'n sicrhau bod systemau draenio lleol yn cael eu hamddiffyn a bod llygredd yn cael ei reoli yn ystod adeiladu. At ei gilydd, daw'r

Arolygydd i'r casgliad yr ystyrir bod y cynllun yn dderbyniol o ran perygl llifogydd. (IR 200-207)

Diogelwch ar y Priffyrdd

47. Daw'r Arolygydd i'r casgliad, gyda mesurau rheoli traffig priodol yn ystod adeiladu, yr ystyrir bod y datblygiad yn dderbyniol o ran diogelwch ar y priffyrdd. (IR 208-210)

Tir Amaethyddol a Phriddoedd

48. Mae'r Arolygydd yn nodi nad yw'r safle'n cynnwys Tir Amaethyddol Gorau a Mwyaf Amlbwrpas (BMVAL) ac na fyddai'n achosi niwed sylweddol i dir amaethyddol nac ansawdd pridd. Er yr amlygwyd rhywfaint o briddoedd mawn yn rhan dde-ddwyreiniol y safle, nid ydynt yn ffurfio rhan o gynefin mawndir dynodedig ac ni fyddai effaith arwyddocaol arnynt o ganlyniad i'r dulliau adeiladu anymwrthiol a gynigir. At ei gilydd, mae'r Arolygydd o'r farn bod y datblygiad yn dderbyniol o ran ei effaith ar dir amaethyddol a phriddoedd. (IR 211-215)

Fflachiau a Llacharedd

49. Mae'r Arolygydd yn nodi bod paneli solar yn cael eu gorchuddio â haen wrth-adlewyrchol fel arfer, sy'n lleihau llacharedd posibl ymhellach. Felly, ystyrir bod yr effeithiau ar breswylwyr cyfagos a defnyddwyr y ffyrdd yn fach ac nad ydynt yn rheswm i wrthod caniatâd cynllunio. Yn ogystal, mae'r Arolygydd yn nodi nad oes tystiolaeth y byddai fflachiau a llacharedd yn effeithio'n sylweddol ar fwynhad ymwelwyr na thwristiaeth yn yr ardal. (IR 216-217)

Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliadau Cyffredinol yr Arolygydd

50. Mae'r Arolygydd yn rhoi pwys sylweddol i fuddion economaidd y cynnig a'i gyfraniad at gynhyrchu ynni adnewyddadwy, gan gefnogi'r newid i ddyfodol carbon isel yng nghydestun y newid yn yr hinsawdd. (IR 218)
51. Mae'r Arolygydd o'r farn bod effeithiau'r datblygiad ar dir amaethyddol, mawndir, fflachiau a llacharedd, a hydroleg a pherygl llifogydd yn niwtral, ac ystyrir bod unrhyw aflonyddu cysylltiedig ag adeiladu yn fach ac y gellir ei liniaru. Ystyrir bod y ffactorau hyn yn pwysu o blaid y cynnig, gan nad ydynt yn gwrthdaro â pholisi cynllunio. (IR 219)
52. Fodd bynnag, daw'r Arolygydd i'r casgliad y byddai'r cynllun yn achosi effeithiau niweidiol ar gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol, yn enwedig ar gyfer defnyddwyr hawliau tramwy cyhoeddus (PRoWau), ac y byddai hefyd yn arwain at effaith niweidiol arwyddocaol ar leoliad asedau treftadaeth. Ystyrir bod y niweidiau hyn yn sylweddol ac na ellir eu lliniaru, sy'n pwysu'n drwm yn erbyn y datblygiad. (IR 220)
53. Daeth yr Arolygydd i'r casgliad hefyd nad yw'r cynnig yn dangos ei fod yn cydymffurfio â dyletswyddau bioamrywiaeth, yn enwedig o ran rhywogaethau a warchodir a Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGAau). Rhoddir pwys sylweddol i'r diffyg cydymffurfedd â'r dull fesul cam i osgoi niwed ecolegol. (IR 221)
54. Wrth gydbwyso'r buddion yn erbyn y niweidiau, daw'r Arolygydd i'r casgliad nad yw buddion y cynnig yn drech na'r niwed i gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol, asedau treftadaeth ac ecoleg/bioamrywiaeth. Canfyddir bod y niweidiau hyn yn torri

Polisiâu 17 a 18 Cymru'r Dyfodol, sy'n ceisio cydbwysu datblygu ynni adnewyddadwy â diogelu'r amgylchedd. (IR 222)

55. O ystyried mai Cymru'r Dyfodol yw'r rhan o'r cynllun datblygu a fabwysiadwyd yn fwyaf diweddar ac sy'n fwyaf perthnasol, ac o ystyried graddau'r gwrthdaro â pholisi, daw'r Arolygydd i'r casgliad nad yw'r cynnig yn cydymffurfio â'r cynllun datblygu yn gyffredinol. (IR 223)
56. Er bod yr ymgeisydd yn dadlau y byddai'r datblygiad yn ei le am gyfnod dros dro (40 mlynedd) ac y byddai'n gwbl wrthdroadwy o ran ei effaith weledol, a'i effaith ar y dirwedd neu leoliad unrhyw ased treftadaeth, mae'r Arolygydd yn nodi bod hyn yn cynrychioli cenhedlaeth, ac y byddai'r niweidiau a amlygwyd yn parhau ar hyd y cyfnod hwnnw. (IR 224)

Argymhelliad yr Arolygydd

57. Bod caniatâd cynllunio'n cael ei wrthod ar gyfer y datblygiad a gynigir.

Penderfyniad Gweinidogion Cymru

58. Cytunaf ag arfarniad yr Arolygydd o'r prif ystyriaethau, casgliadau'r IR a'r rhesymeg sy'n sail iddynt, a derbynaf yr argymhelliad. Felly, gwrthodaf ganiatâd cynllunio drwy hyn ar gyfer y cais DNS, cyfeirnod DNS/3279787.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

59. Mae'n rhaid i Weinidogion Cymru, yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ('y Ddeddf WFG'), gynnal datblygu cynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys cymryd pob cam rhesymol i fodloni eu hamcanion llesiant.

Amcanion llesiant

60. Rwyf wedi ystyried i ba raddau y mae gwrthod caniatâd cynllunio yn bodloni amcanion llesiant Llywodraeth Cymru. Byddai'r penderfyniad yn cefnogi'r amcan i "wneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd gwell fyth i fyw a gweithio ynddynt" trwy atal y niwed disgwylidig i gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol. Yn yr un modd, mae'n cefnogi'r amcan i "Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn". Mae effaith y penderfyniad hwn ar yr amcanion eraill yn niwtral.
61. Wrth wneud fy mhenderfyniad ar y cais, rwyf wedi ystyried y ffyrdd o weithio a amlinellir yn adran 5(2) y Ddeddf WFG ac 'SPSF1: Canllawiau Craidd, Rhannu Pwrpas: Rhannu Dyfodol – Canllawiau Statudol ar y Ddeddf WFG'.

Edrych tuag at yr hirdymor

62. Mae'r penderfyniad yn ystyried yr amcan tymor hir i wneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd gwell fyth i fyw a gweithio ynddynt trwy warchod y dirwedd leol, yn ogystal ag asedau treftadaeth dynodedig, ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Defnyddio ymagwedd integredig

63. Mae'r penderfyniad wedi ystyried y cynllun datblygu a'r ffordd y mae'n integreiddio meysydd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ar draws graddfeydd gofodol. Mae hefyd wedi ystyried amcanion y sefydliadau sector cyhoeddus hynny a fu'n

ymwneud â'r broses ymgynghori sy'n dilyn eu hamcanion llesiant eu hunain o dan y Ddeddf WFG, fel Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC).

Cynnwys pobl/Cydweithio ag eraill

64. O fewn fframwaith proses benderfynu statudol, a lywodraethir gan weithdrefnau rhagnodedig, roedd y cais yn destun cyhoeddusrwydd ac ymgynghori, a roddodd gyfle i ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid. Mae sylwadau a dderbyniwyd trwy'r gweithdrefnau hyn wedi cael eu hystyried wrth benderfynu ar y cais hwn.

Atal

65. Mae gwrthod y cynnig yn atal niwed i'r dirwedd leol a lleoliad asedau treftadaeth dynodedig ac yn atal eu colli ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Camau rhesymol

66. Rwyf wedi ystyried p'un a fyddai'n rhesymol gwneud penderfyniad gwahanol, o ystyried dyletswydd llesiant Gweinidogion Cymru. Nodaf mai'r penderfyniad arall fyddai rhoi caniatâd cynllunio i'r datblygiad. Byddai hyn yn cefnogi'r amcan i "Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni ddatgarboneiddio cymaint â phosib". Fodd bynnag, byddai'n cael effaith negyddol ar yr amcanion i "wneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd gwell fyth i fyw a gweithio ynddynt" ac "Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn". Byddai effaith y penderfyniad arall hwn ar yr amcanion eraill yn niwtral. O ganlyniad, rwy'n ystyried bod y penderfyniad i wrthod caniatâd cynllunio yn gam rhesymol tuag at gyflawni amcanion llesiant Gweinidogion Cymru.

Gwybodaeth Amgylcheddol

67. Rwyf wedi pwysu a mesur y Datganiad Amgylcheddol a'r holl wybodaeth amgylcheddol arall a ddarparwyd wrth ystyried y cais hwn, fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017.
68. Mae copi o'r llythyr hwn wedi cael ei anfon at Gyngor Dinas Casnewydd.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS

Cabinet Secretary for Economy, Energy and Planning
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio

Ein Cyf/Our ref: DNS 3279787– qA2233203

Mr Steve Harding
Axis
1st Floor, Barfield House
Alderley Road
Wilmslow
SK9 1PL

E-mail: steveharding@axis.co.uk

21 October 2025

Dear Steve Harding,

**TOWN AND COUNTRY PLANNING ACT 1990 - SECTION 62D THE DEVELOPMENTS OF NATIONAL SIGNIFICANCE (WALES) REGULATIONS 2016
APPLICATION BY RWE RENEWABLES UK FOR A PROPOSED DEVELOPMENT COMPRISING THE ERECTION OF A SOLAR FARM, BATTERY STORAGE UNITS, ASSOCIATED INFRASTRUCTURE, ACCESS LANDSCAPING AND GRID CONNECTION AT LAND BETWEEN THE M4 MOTORWAY AND THE SOUTH WALES MAIN LINE RAILWAY, NEAR LLANWERN, UNDERWOOD AND BISHTON.**

APPLICATION REF: DNS 3279787

1. Consideration has been given to the report of the Inspectors who examined the Development of National Significance (DNS) application.
2. In accordance with section 62D of the Town and Country Planning Act 1990 and regulation 3 of the Developments of National Significance (Specified Criteria and Prescribed Secondary Consents) (Wales) Regulations 2016, the application was made to the Welsh Ministers for determination.
3. A copy of the Inspector's report (IR) is enclosed. All references to paragraph numbers, unless otherwise stated, relate to the IR.

Main Considerations

4. The Inspectors sets out the main considerations in IR 77:
 - the effect on ecology;
 - the effect on the landscape character and visual amenity of the area;

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- the effect on the setting of historic assets in the locality; and
- whether any harm identified in relation to the foregoing considerations is outweighed by the benefits of the scheme, particularly its contribution to renewable energy generation and combating the effects of climate change.

Ecology

Designated Sites

5. The Inspector notes that the proposed scheme is not located within any internationally designated ecological site, but it lies in close proximity to the Severn Estuary SPA, SAC, and Ramsar site, as well as the River Usk SAC. In correspondence dated September 2024, Natural Resources Wales (NRW) confirmed that, subject to the implementation of appropriate mitigation measures, the development is not likely to have an adverse effect on the integrity of these international sites. This has been treated as NRW's formal advice under Regulation 63(3) for the purposes of an Appropriate Assessment. However, part of the site—specifically the south-eastern portion—falls within the Gwent Levels – Redwick and Llandeenny Site of Special Scientific Interest (SSSI), which is designated for its aquatic plants and invertebrates associated with the reens and ditches of the drainage system. NRW has advised that the special ecological interests of the SSSI depend on maintaining water quality and quantity, as well as the continued existence and management of the drainage system. Any development that negatively affects these factors could harm the wildlife for which the site was designated, including the Shrill Carder Bee (SCB), one of the UK's rarest bees and a key feature of the SSSI. (IR 80-83)

Shrill Carder Bee (SCB) and its Habitat

6. The SCB was not found during surveys, but parts of the site offer suitable habitat. While NRW and others questioned the survey's timing and coverage, the applicant focused on identifying food plants and proposed enhancing wildflower grassland to support SCB. Although SCB is a qualifying—not originally notified—feature of the SSSI, its habitat is considered important. The Inspector goes on to consider the effect on SCB and the related policy compliance of the development in later paragraphs, but for the purpose of considering SCB solely in the context of the SSSI designation is satisfied that a Landscape and Ecological Management Plan (LEMP) condition could secure habitat improvements and help prevent further decline of the species. (IR 84 – 89)

Aquatic Invertebrates

7. The Inspector is satisfied with the survey in respect of aquatic invertebrates. Incorporated mitigation includes a 7 metre buffer to ditches and a 12 metre buffer to reens to provide suitable mitigation for aquatic features (IR 90-94)

Water Quality

8. The Inspector's Report highlights that concerns were raised about potential water pollution from toxic metals in solar panels and chemicals used for cleaning. However, the applicant clarified that modern ground-mounted solar panels do not contain toxic metals, and the types of panels used in domestic settings with such risks are unsuitable for this development. To address any residual concerns, a condition is proposed requiring a Water Quality Monitoring Plan, including baseline data, regular reporting, and contingency measures. Overall, the Inspector concludes that there is no

substantive evidence that the solar farm would harm water quality or the SSSI. (IR 95-99)

Protected Species

9. Surveys confirmed the presence or potential presence of protected species on the site. For the SCB, the Inspector notes that concerns remain about survey timing and whether habitat mitigation is sufficient. In terms of SCB, the Inspector is not certain that the development would not result in the depletion of a rare bee population already under threat of extinction.
10. Several protected bird species use the site although most of the ornithological interests is of site or local value. However, there is particular concern for Lapwing, a red-listed species with a declining local population. While a 12-hectare mitigation area is proposed, NRW and others question whether it is large enough to fully compensate for habitat loss or support population recovery. Overall, the Inspector is not certain that the Lapwing mitigation area is a sufficient size to at least compensate for the loss of arable and open pasture habitat let alone reach the level of 'enhancement' needed to meet the section 6 duty in the Environment (Wales) Act (the Act).
11. Barn Owls are assumed to breed on-site, and mitigation will be included in the LEMP. Bats, dormice, and water voles are also considered, with NRW satisfied that proposed measures—such as habitat retention, new planting, and species-specific protocols—are adequate.
12. Nevertheless, the Inspector considers their concerns in respect of the potential harmful effects on Lapwing and SCB are such that they offend the duty in the Act to protect and enhance biodiversity. (IR 100-113)

National Planning Policy Concerning Development in a SSSI

13. Paragraph 6.4.25 of Planning Policy Wales (PPW) is clear that development in a SSSI which is not necessary for the management of the site must be avoided. The Inspector concludes that while the proposed solar farm would contribute to renewable energy targets and offer ecological benefits, it does not meet the policy requirement of being necessary for the management of the SSSI. The benefits are considered secondary to the development's primary purpose. (IR 114 – 120)
14. The Inspector has considered, with reference to paragraph 6.4.27 of PPW, whether "wholly exceptional circumstances" apply. Having taken account of the particular set of circumstances in this case, the Inspector does not consider the proposed development comprises wholly exceptional circumstances. (IR 120- 124)

Step-wise Approach

15. The Inspector explains that the stepwise approach in PPW is to ensure biodiversity and ecosystem resilience are protected through a sequential process: avoiding harm first, then minimising, mitigating/restoring, and finally compensating for unavoidable impacts, with enhancement integrated at each stage. (IR 125)
16. PPW policy clearly prioritises avoiding harm to biodiversity and excludes designated sites from consideration unless development is justified as wholly exceptional. The Inspector finds that the applicant did not demonstrate avoidance of harm or that the development could be justified as wholly exceptional, meaning the stepwise approach was not properly followed. (IR 127–128)

17. Although the Inspector was satisfied with the consideration of alternative sites, they state that limited site availability does not justify breaching national policy protections for biodiversity. As such, the Inspector did not assess later steps of the stepwise approach (minimisation, mitigation, compensation, or enhancement via the DECCA framework). (IR 138-139)
18. Ultimately, while each proposal must be judged on its merits, decisions must align with the development plan unless material considerations suggest otherwise. FW Policy 9 requires a net benefit to biodiversity and ecosystem resilience, especially in areas such as the Gwent Levels, which are ecologically significant. (IR 142–144)
19. Despite proposed enhancement measures, the Inspector concludes that they do not outweigh the harm to designated sites and protected species. The scheme would fail to protect biodiversity in conflict with relevant development plan policies and PPW (IR 145–146)

Other Ecological Matters

20. The ecological concerns around the solar farm proposal focused on potential impacts to species such as Lapwing and SCB, and water quality in local habitats. Comparisons were made by interested parties to mitigation issues at another site (Llanwern Solar), but the Inspector notes that differences in land type and lack of full evidence made direct comparisons unreliable. (IR 147-148)
21. A Welsh Government report on post-construction monitoring in the Gwent Levels was considered by the Inspector. While it highlighted past mitigation failures, it was limited in scope. The Inspector concluded that the report offers useful lessons but does not prove that mitigation and biodiversity enhancement cannot succeed. (IR 149-150)
22. Additionally, new Tree Preservation Orders (TPOs) were noted by the Inspector on the site. The Inspector found that the proposed layout would largely avoid direct impacts on protected trees and hedgerows, with TPOs offering sufficient protection during construction and operation. (IR 151)

Habitat Regulations Assessment (HRA)

23. An Appropriate Assessment (AA) was prepared, drawing on the applicant's HRA report and advice from NRW. The assessment concluded that, with mitigation, the development would not adversely affect the integrity of the designated sites, either alone or in combination with other projects. (IR 152 -154)

Landscape and Visual Amenity

24. The Inspector notes that the Environmental Statement (ES) includes a Landscape and Visual Impact Assessment (LVIA) based on national and local landscape character frameworks, including NRW's LANDMAP and the Gwent Levels Landscape of Historic Interest (LOHI). The site itself is not within a nationally designated landscape, but it lies near sensitive areas, including the Wilcrick Moor aspect area and several Historic Landscape Character Areas (HLCAs). The LVIA identifies significant impacts on visual and sensory aspects, with the development perceived as a built element within a well-vegetated field pattern. While the ES concludes that the overall landscape character would not be dramatically altered, it identifies Moderate Adverse effects, which the Inspector states are acknowledged as significant. (IR 155–162).

25. The Inspector highlights that the historic landscape assessment identifies that part of the site lies within HLCA009 Green Moor, a well-preserved area of former back-fen contributing to the wider historic landscape. Cadw argues that the impact on HLCA009 Green Moor should be classified as Major, contrary to the ES's Moderate Adverse assessment. Although the part of this HCLA within the site lies outside the registered LOHI and is separated by existing developments, it still contributes meaningfully to the historic landscape due to its relatively well-preserved condition. The ASIDOHL assessment found the impact on HLC009 to be Severe. The Inspector questions the basis for the lower classification of impact in the ES but accepted that the impact is significant in EIA terms. Although mitigation measures such as vegetation reinforcement and planting are proposed, their effectiveness is uncertain. The Inspector shares concerns that without appropriate mitigation or compensation, the development would cause significant harm to the HLCA, albeit locally within the broader Gwent Levels context. (IR 163–166)
26. Finally, the Inspector notes that while interpretation boards were mentioned in submissions, they were not included in the ES's formal mitigation summary. The Inspector concludes that such measures would not sufficiently offset the scale of harm, especially given the 40-year duration of the development, which was considered a substantial period during which the landscape impacts would persist. (IR 167)

Visual Impact

27. The Inspector identifies key visual receptors as including the high-sensitivity settlement of Bishton, scattered farmsteads, transport corridors, and recreational routes such as the Wales Coast Path and National Cycle Route 4, as well as several public rights of way (PRoWs) crossing or bordering the site. (IR 168–169)
28. The Inspector notes that the Environmental Statement (ES) acknowledged that the development would be visible from open areas in and around Bishton, particularly on rising land to the north. Although the layout was designed to reduce visibility, the ES still assessed a Moderate Adverse effect at worst, reducing to Minor Adverse over time. (IR 170)
29. The Inspector, however, found that the solar array would visually surround Bishton to the north, east, and west, forming a dark, regimented, and conspicuous presence in the landscape. This would interrupt views from multiple directions and detract from the rural character, particularly for users approaching the village. (IR 171)
30. Despite proposed planting and buffers, the Inspector considered the solar panels—up to 3 metres high—would not integrate seamlessly into the landscape. Their scale and uniformity would result in the loss of open fields and introduce an uncharacteristic, engineered element into the rural setting for the full 40-year duration. (IR 172)
31. For users of nearby PRoWs, the Inspector considers that the experience would shift from open, verdant views to a more confined and visually oppressive environment, particularly along the route adjacent to the railway line. Views to the north would be dominated by solar panels on rising land. (IR 173)
32. Similarly, the Inspector notes that users of PRoWs east of Bishton would experience limited visual relief, with solar panels visible in both foreground and background. The Inspector notes concerns from the local authority's landscape officer about skyline intrusion and insufficient screening. (IR 174)

33. Overall, the Inspector considers that the development would introduce extensive man-made features—solar panels, fencing, and infrastructure—along PRowS, creating an imposing visual impact. This would significantly diminish the ability of users to enjoy the tranquillity and rural character of the area, potentially affecting well-being. (IR 176)
34. The Inspector notes that although the ES proposed mitigation through vegetation management and planting, concern remains that the development would still be visible, especially in winter. There was also a risk that maturing planting could block currently expansive views, which are a valued feature of the area. (IR 177)
35. While acknowledging the presence of large-scale infrastructure to the south (e.g. Llanwern Steelworks), the Inspector emphasises that these developments lie south of the railway line and do not intrude upon the more rural, traditional landscape north of it, where the proposed development would be located. (IR 178)
36. The Inspector accepts the ES's conclusion that there would be no significant cumulative visual effects beyond those already assessed. Despite some public concern about the concentration of renewable energy schemes, the cumulative assessment was considered robust. (IR 179)
37. Regarding the consideration of landscape and visual impact, the Inspector finds there would be unacceptable harm to landscape units directly impacted by the scheme. Together with the visual impact on residents and recreational users the Inspector considers these are significant adverse impacts that could not be satisfactorily mitigated. Therefore, the scheme conflicts with relevant development plan policies and PPW. (IR 180)

Heritage Impact

38. The Environmental Statement (ES) assessed cultural heritage impacts using a desk-based assessment, geophysical survey, and archaeological evaluation. While several historic assets lie within 3km of the site, none are located within it. For 8 out of 10 assets assessed, the Inspector agrees with the ES that impacts would be Minor Adverse, Negligible, or result in No Change due to limited intervisibility and existing screening. (IR 181–182)
39. However, the Inspector disagrees with the ES's assessment of the impact on the settings of two listed churches: the Grade II* Church of St Mary, Llanwern, and the Grade II Church of St Cadwaladr, Bishton. (IR 183)
40. For the Church of St Mary, the Inspector accepts that its wider setting includes surrounding open fields, despite nearby infrastructure such as the railway and steelworks. Although the development would be set back and screened with woodland planting, the Inspector finds this mitigation uncharacteristic of the open landscape and concludes that it would sever the church's connection to its historic setting. The Inspector considers the ES's assessment of a Negligible impact and Minor Adverse effect understates the harm. (IR 184–186)
41. Regarding the Church of St Cadwaladr, the Inspector noted that while vegetation limits views in some directions, the church is clearly visible from the west and south, particularly from the highway and adjacent PRow. The proposed wildflower meadow west of the church would not sufficiently screen the solar panels on rising ground to the north and northwest. These panels would dominate views and diminish the prominence of the church tower, especially when approaching from Llanwern. (IR 187–188)

42. The Inspector agrees with Newport City Council that the development would break the visual relationship between the church and its historic landscape setting. The Inspector does not consider the magnitude of impact assessed in the ES as Negligible, with the subsequent level of effect being Negligible Adverse or Minor Adverse, to be a true reflection of the harm that the development would have on the setting of the Grade II Listed Church. (IR 189–190)
43. In terms of archaeology, the southern part of the site lies within an Archaeologically Sensitive Area. The ES proposes non-intrusive construction methods and further investigations to protect potential remains. The Inspector is satisfied that these measures, along with conditions, would safeguard archaeological interests. (IR 191–192)
44. Nonetheless, the Inspector concludes that while archaeological impacts could be managed, the harm to the settings of the two listed churches would not be preserved, in conflict with relevant development plan policies and PPW

Benefits of the Scheme

45. The Inspector highlights that the proposed solar farm would deliver significant environmental and economic benefits. It is expected to offset around 79,500 tonnes of CO₂ annually and contribute meaningfully to Welsh Government targets for 100% renewable electricity by 2035. Additional climate benefits include reduced agricultural intensity, enhanced carbon sequestration, and improved soil health. The scheme also promises local economic gains through construction jobs, skills development, and use of local materials. A community benefit fund is proposed to support local initiatives, although this is not a material planning consideration. (IR 194- 198)

Other Considerations

Flooding

46. The Inspector notes that while construction may cause minor to moderate adverse effects—such as temporary pollution risks and changes to local water storage—these are manageable with mitigation measures. During operation, the shift away from intensive agriculture is expected to improve water quality and reduce runoff, with solar panels raised above predicted flood levels and no vulnerable infrastructure placed in flood-prone areas. NRW confirmed that flood risks are acceptable, and planning conditions will ensure protection of local drainage systems and control of pollution during construction. Overall, the Inspector concludes the scheme is considered acceptable in terms of flood risk. (IR 200-207)

Highway Safety

47. The Inspector concludes that with appropriate traffic management during construction, the development is considered acceptable in terms of highway safety. (IR 208-210)

Agricultural Land and Soils

48. The Inspector notes the site does not contain Best and Most Versatile Agricultural Land (BMVAL) and would not significantly harm agricultural land or soil quality. While some peat soils were identified in the southeast part of the site, they do not form part of a designated peatland habitat and would not be significantly affected due to the non-intrusive construction methods proposed. Overall, the Inspector considers the

development acceptable in terms of its impact on agricultural land and soils. (IR 211-215)

Glint and Glare

49. The Inspector notes that the solar panels are typically coated with anti-reflective materials, further reducing potential glare. The impacts on nearby residents and road users are therefore considered minor and not a reason to refuse planning permission. Additionally, the Inspector notes that there is no evidence that glint and glare would significantly affect visitor enjoyment or tourism in the area. (IR 216-217)

Inspectors' Planning Balance and Overall Conclusions

50. The Inspector gives significant weight to the economic benefits of the proposal and its contribution to renewable energy generation, supporting the transition to a low-carbon future in the context of climate change. (IR 218)
51. The Inspector deems the development's impacts on agricultural land, peatland, glint and glare, and hydrology and flood risk to be neutral, and any construction-related disruption is deemed minor and mitigable. These factors are seen as weighing in favour of the proposal, as they do not conflict with planning policy. (IR 219)
52. However, the Inspector finds that the scheme would cause adverse effects on landscape character and visual amenity, particularly for users of public rights of way (PRoWs), and would also result in a significant adverse impact on the setting of heritage assets. These harms are considered considerable and unmitigable, weighing heavily against the development. (IR 220)
53. The Inspector also concluded that the proposal fails to demonstrate compliance with biodiversity duties, particularly in relation to protected species and Sites of Special Scientific Interest (SSSIs). The lack of adherence to the step-wise approach to avoid ecological harm is given considerable weight. (IR 221)
54. In balancing the benefits against the harms, the Inspector finds the benefits of the proposal do not outweigh the harm to landscape character and visual amenity, heritage assets and ecology/biodiversity. These harms are found to breach Policies 17 and 18 of Future Wales, which aim to balance renewable energy development with environmental protection. (IR 222)
55. Given that Future Wales is the most recently adopted and most relevant part of the development plan, and considering the extent of policy conflict, the Inspector concludes that the proposal fails to comply with the development plan overall. (IR 223)
56. Although the applicant argues that the development would be temporary (40 years) and fully reversible in terms of its visual impact, its effect on the landscape or the setting of any heritage asset, the Inspector notes that this represents a generation, during which the identified harms would persist. (IR 224)

Inspectors' Recommendation

57. That planning permission be refused for the development proposed.

Welsh Ministers' Decision

58. I agree with the Inspector's appraisal of the main considerations, the conclusions of the IR and the reasoning behind them, and I accept the recommendation. Therefore, I hereby refuse planning permission for DNS application, reference DNS/3279787.

The Well-being and Future Generations (Wales) Act 2015

59. The Welsh Ministers must, in accordance with the Wellbeing and Future Generations Act 2015 ('the WFG Act'), carry out sustainable development. This includes taking all reasonable steps to meet their well-being objectives.

Well-being objectives

60. I have considered the extent to which refusing planning permission meets the Welsh Government's well-being objectives. The decision would support the objective of "making our cities, towns and villages even better places in which to live and work" by preventing the anticipated harm to landscape character and visual amenity. Similarly, it supports the objective to "Embed our response to the climate and nature emergency in everything we do". The effect of this decision on the other objectives is neutral.
61. In reaching my decision on the application, I have taken into account the ways of working set out at section 5(2) of the WFG Act and 'SPSF1: Core Guidance, Shared Purpose: Shared Future – Statutory Guidance on the WFG Act'.

Looking to the long-term

62. The decision takes account of the long-term objective to make our cities, towns and villages even better places in which to live and work by protecting the local landscape as well as designated heritage assets for future generations.

Taking an integrated approach

63. The decision has taken account of the development plan and its integration of economic, social and environmental strands across spatial scales. It has also taken account of the objectives of those public sector organisations involved in the consultation process which are pursuing their own well-being objectives under the WFG Act such as NRW.

Involving people/Collaborating with others

64. Within the framework of a statutory decision-making process, which is governed by prescribed procedures, the application was subject to publicity and consultation, providing the opportunity for public and stakeholder engagement. Representations received through these procedures have been considered and taken into account in making a determination on this application.

Prevention

65. The refusal of the proposal prevents harm to the local landscape and the setting of designated heritage assets and prevents the loss for future generations.

Reasonable steps

66. I have considered whether, having regard to the Welsh Ministers' wellbeing duty, it would be reasonable to take a different decision. I note the alternative decision would be to grant planning permission for the development. This would support the objective to "Build a stronger, greener economy as we make maximum progress towards decarbonisation". It would, however, have a negative impact on the objectives to "making our cities, towns and villages even better places in which to live and work" and to "Embed our response to the climate and nature emergency in everything we do". The effect of this alternative decision on the other objectives would be neutral. Consequently, I consider that the decision to refuse planning permission is a reasonable step in meeting the Welsh Ministers' well-being objectives.

Environmental Information

67. I have taken the Environmental Statement and all other environmental information provided into account in the consideration of this application, as required by the Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) (England and Wales) Regulations 2017.
68. A copy of this letter has been sent to Newport City Council.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Rebecca Evans". The script is cursive and fluid.

Rebecca Evans AS/MS

Cabinet Secretary for Economy, Energy and Planning
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio